

LLAIS CAERDYDD A'R FRO

ADRODDIAD YMGYSYLLTU

Ymgysylltu â phobl sy'n ymwneud â'r
gymuned Sipsiwn a Theithwyr

Tachwedd 2025

Cyflwyniad

Rhwng 27 Hydref a 7 Tachwedd 2025, ymwelsom â safleoedd Sipsiwn a Theithwyr yng Nghaerdydd i wrando ar brofiadau pobl o ofal iechyd a chymdeithasol ac i sicrhau bod eu lleisiau'n cael eu clywed. Mae'r adroddiad hwn yn crynhoi'r hyn a ddysgom, sut ymatebodd gwasanaethau, a'r newidiadau cadarnhaol a ddilynodd.

Yr hyn a glywsom

Mynediad at ofal

- Mae angen i wybodaeth ysgrifenedig fod yn fwy hygyrch i gymunedau Sipsiwn a Theithwyr, fel Hawdd ei Darllen.
- Adroddodd pobl am aros yn hir am apwyntiadau meddyg teulu, deintyddion y GIG, asesiadau Awtistiaeth, CAMHS ac Adrannau Damweiniau ac Achosion Brys.
- Roedd profiadau gyda meddygfeydd teulu yn amrywio; roedd rhai yn fodlon, tra bod eraill yn cael trafferth gyda'r brys ffôn am 8yb.
- Mae recriwtio ar gyfer Gwasanaeth Cynhwysiant Iechyd Caerdydd a'r Fro (CAVHIS) wedi'i ohirio ers mis Medi 2025, gan effeithio ar wiriadau iechyd ar gyfer pobl mewn gwersylloedd heb awdurdod.

Gofal ar safleoedd

- Ni all rhai staff iechyd a gofal cymdeithasol, fel timau mamolaeth, meddygon teulu, ambiwlansys ac ymwelwyr iechyd, fynd i mewn i rai safleoedd. Mae hyn yn golygu bod yn rhaid i bobl agored i niwed deithio i apwyntiadau.

Agwedd y staff

- Teimlai un person fod meddygon iau yn fwy deallus.
- Teimlai rhai bod staff wedi ymddwyn yn wahanol tuag at Sipsiwn a Theithwyr o'i gymharu ag eraill.

Gwasanaethau Deintyddol

- Mae rhai unigolion wedi aros hyd at ddwy flynedd am ddeintydd y GIG ac ni allant fforddio gofal preifat.
- Ni allai un rhiant gofrestru eu plant gyda'r un deintydd GIG.

Diwylliant

- Gall traddodiadau diwylliannol effeithio ar fynediad at wasanaethau.
- Mae rhwystrau'n bodoli o amgylch gwasanaethau iechyd rhywiol a sgrinio am ganser.
- Gall traddodiadau enwi greu heriau gyda gohebiaeth a chadw cofnodion.

Cynrychioliadau a wnaed i wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol

Fe wnaethon ni rannu'r canfyddiadau hyn gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro a Chyngor Caerdydd a gofyn am ymatebion ar:

- Wella mynediad at ofal
- Diweddariadau ar CAVHIS
- Darparu gofal ar safleoedd
- Agweddau staff
- Diwylliant a chyfathrebu

Effaith a newid

Mae ein gwaith gyda'r gymuned wedi arwain at well sicrwydd a newidiadau cadarnhaol ar draws gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol.

Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro:

Mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro yn gweithio gyda phartneriaid i ddatblygu polisi darparu gwasanaethau sy'n briodol yn ddiwylliannol, wedi'i gefnogi gan hyfforddiant staff ac asesiad iechyd a gynlluniwyd ar y cyd. Gall trigolion ar safleoedd Shirenewton a Rover Way gael mynediad at wasanaethau meddyg teulu a nyrsio, gyda rhwystrau'n cael eu lleihau trwy frysbenneu cleifion ar droed, cefnogaeth gyda gwaith papur, atgyfeiriadau uniongyrchol gan Wasanaeth Cynhwysiant Iechyd Caerdydd a'r Fro (CAVHIS) a Sipsiwn Teithwyr Cymru, a brechiadau ar y safle. Mae'r Bwrdd Iechyd yn darparu gwybodaeth mewn fformatau hygyrch, yn cryfhau cyfathrebu trwy bartneriaeth â Theithwyr Sipsiwn Cymru, ac yn parhau i godi ymwybyddiaeth staff i wella mynediad at wasanaethau fel iechyd rhywiol a sgrinio am ganser.

Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Ambiwlans Cymru:

Mae Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Ambiwlans Cymru yn sicrhau y gall ambiwlansys brys gael mynediad i safleoedd Sipsiwn a Theithwyr ledled Caerdydd a'r Fro, gydag

asesiadau risg safonol ar waith a derbyniad cymunedol cadarnhaol yn gyffredinol. Mae'r Ymddiriedolaeth yn gweithio gyda phartneriaid i wella mynediad teg at wasanaethau, gan ddefnyddio dulliau hyblyg, sy'n seiliedig ar berthnasoedd ac ymdrin â heriau sy'n ymwneud â gwerysloedd heb awdurdod trwy ymdrechion ar y cyd i wella adnabod lleoliadau ac amseroedd ymateb. Mae staff yn derbyn hyfforddiant ar empathi, cynhwysiant a thegwch, gan gynnwys dysgu gorfodol a sesiynau a gyflwynir gyda mewnbwn gan aelodau o'r gymuned Sipsiwn a Theithwyr. Mae'r Ymddiriedolaeth hefyd yn gweithredu safonau cyfathrebu hygrych ac yn addasu prosesau i ddarparu gwybodaeth glir a chynhwysol a chael gwared ar rwystrau gweinyddol i ofal.

Awdurdod Lleol Caerdydd:

Mae Cyngor Caerdydd yn gweithio gyda Gwasanaeth Cynhwysiant Iechyd Caerdydd a'r Fro (CAVHIS) i wella'r ddarpariaeth iechyd a chynnal asesiadau ar safleoedd dros dro, gyda pholisïau newydd wedi'u cynllunio ar gyfer Ionawr 2026, yn amodol ar staffio CAVHIS. Mae Gwasanaethau Iechyd a Gofal Cymdeithasol yn cydlynu â Gwasanaeth Sipsiwn a Theithwyr y Cyngor i gael mynediad at safleoedd, ac mae ymweliadau gan ymwelwyr iechyd a bydwragedd â safle Roverway, a gafodd eu hatal dros dro ar ôl digwyddiad difrifol, bellach wedi ailddechrau, tra bod gwasanaethau Shirenewton yn parhau heb eu heffeithio. Mae swyddogion ar y safle, deunyddiau gweledol hawdd eu darllen, a Staff Cymorth y Safle yn helpu i feithrin ymddiriedaeth, lleihau rhwystrau, a grymuso trigolion i wneud penderfyniadau iechyd gwybodus. Mae'r Cyngor hefyd yn hyrwyddo hyfforddiant ymwybyddiaeth ddiwylliannol, ac mae Caerdydd yn cyfrannu at raglen hyfforddi Sipsiwn, Roma a Theithwyr a gynlluniwyd ar y cyd gan Lywodraeth Cymru, a ddisgwylir o fis Ebrill 2026. Mae staff yn defnyddio dynodwyr hyblyg, fel dyddiad geni neu enw dewisol, yn lle gofynion anhyblyg o ran enw cyntaf ac olaf, gan sicrhau cofnodion cywir wrth barchu hunaniaeth ddiwylliannol a chynnal mynediad at ofal.

I weld yr ymateb llawn a dderbyniwyd gan y sefydliadau hyn, cysylltwch â swyddfa leol Llais Caerdydd a'r Fro.

Camau nesaf

Rhannu canfyddiadau

Byddwn yn rhannu'r adroddiad hwn gyda rhanddeiliaid allweddol a phobl yng Nghaerdydd a Bro Morgannwg i dynnu sylw at y gwaith rydym wedi'i wneud.

Ymgysylltu ac Eiriolaeth

Rydym yn annog pobl i barhau i gymryd rhan mewn cyfleoedd ymgysylltu yn y dyfodol ac yn croesawu adborth drwy gydol y flwyddyn. Mae'r gwasanaeth eiriolaeth cwynion hefyd ar gael os bydd angen cymorth ar unrhyw un drwy'r broses gwynion iechyd a gofal cymdeithasol.

Cadw mewn cysylltiad

I aros mewn cysylltiad â ni, gallwch:

- Ymweld â www.llaiswales.org <<http://www.llaiswales.org>> am y diweddariadau a'r adroddiadau diweddaraf
- Dilyn ni ar y cyfryngau cymdeithasol @llaiscardiffandvale
- Cysylltu â'ch tîm Llais Lleol ar cardiffandvaleenquiries@llaiscymru.org
- Cofrestru ar gyfer ein cylchlythyr - <https://www.llaiswales.org/insights>